

**MAHKEMEİ TEMYİZ TEŞKİLÂTININ TEVSİİ HAKKINDA 1/23 NUMARALI KANUN LÂYİHASI
VE ADLİYE ENCÜMENİ MAZBATASI**

Türkiye Cumhuriyeti
Başvekâlet 31 Mayıs 1927
Kalemi Mahsus Müdüriyeti
Adet
6/2273

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine
Mahkemeyi Temyiz Teşkilâtının tefsihî hakkında
Adliye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Ve-
killeri Heyetinin 22 Mayıs 1927 tarihli içtimaında te-
zekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan kanun lâ-
yihası ile esbabı mucibe mazbatasının sureti leffen
takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasını ve neticesinin işaretine müsaa-
de buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı Mucibe

Temyiz Mahkemesi, Türkiye Cumhuriyeti Teşkilâtı
Adliyesinin ve yeniden vaaz ve tedvin edilen Kanu-
nu Medeni ve Ceza Kanunlarının irae eylediği şekli
ilmiye tevfikân 10 Mayıs 1926 tarih ve 834 numaralı
Kanunla üç hukuk ve üç ceza dairesinden mürek-
kep olmak üzere teşkil olunmuş idi.

Bilhassa ihtisasa ehemmiyet vererek Adliye Teş-
kilâtında bu hedefe doğru yürümeyi şiar ittihaz eyle-
yen Vekâlet esasen hukukta başlı başına bir şube teşkil
eden ve dört Teşrinievvel 1926 tarihinde mevki tat-
bik vazedilen Ticaret Kanunu ile bir kat daha kesbi
ehemmiyet eyleyen ticaret davalarına ait mukarreratın
yeni kanunun yeni ahkâmına göre bu işde müte-
hassıs hükkâm tarafından tetkikinin pek faydeli ola-
cağına kani bulunmaktadır. Eskiden cürüm veya ka-
bahat addedilmeyen bir çok ef'al yeni Ceza Kanunıyla
cürüm ve kabahat addedilmiş olduğundan ceza da-
valarının tekessür ettiği ve baş müddeiumumilik ku-
yudatına nazaran ceza davalarının geçen senenin dört
ayına nispetle on bin raddesinde tezayüt eylediği an-
laşılmıştır. İşlerin tehhürden vikayesini tahtı temine
almak ve temyiz hükkâmının ihtisasları dairesinde ifa-
yı vazife edebilmelerini temin edebilmek ve aynı za-
manda bir zaman ve imkânı tettebbü verebilmek için
temyiz devairindeki adedi azanın dörde tenzili sure-
tiyle hâsıl olan tasarrufla biri ticaret diğeri dördüncü
ceza namıyla iki daire ihdas edilmiş ve ikinci mad-
de esbabı âtiyeye binaen kaleme alınmıştır.

Mahkemeyi Temyiz devairinden her birinin tetkik
edeceği hususatin ceza dairelerinin dörde iblağı ve bir
ticaret dairesinin ihdası hasebiyle yeniden tayin ve
tespiti muktazi olduğundan dördüncü ve beşinci mad-
de bu maksatla tadilen yazılmıştır.

Mevaddı saire esasen müdevven olan mevaddan
olup yalnız yedinci maddeye (ticaret dairesi) ibaresi
ilâve edilmiştir.

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 19.2.1928
Adliye Encümeni
31 Karar Numarası
1/23 Esas Numarası

Adliye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Temyiz Mahkemesi Teşkilâtının tevsii hakkında
Adliye Vekâletince tanzim edilen kanun lâyihası ile
esbabı mucibe mazbatası Başvekâletin 31 Mayıs 1927
tarih ve 6/2273 numaralı tezkeresiyle geçen devrei
içtimaide Meclisi Âliye takdim ve bu kere devren
Encümenimizce havale edilmekle mezkûr lâyiha Adli-
ye Vekili Mahmut Esat Beyefendi ile Temyiz Baş
Müddeiumumisi Yusuf Nihat Beyefendi huzuruyla
tetkik ve müzakere olundu.

Adliye Vekâletinin esbabı mucibe mazbatasında
zıkr ve beyan edildiği veçhile yeniden vâz ve tedvir
edilen Kanunu Medenin ve Borçlar Kanunu ile Türk
Ceza Kanununun mevkii meriyete vaz'ından beri hu-
kuk ve ceza davaları tekessür ettiği gibi hukuk mesa-
ilinde başlı başına bir şube teşkil eden ve yeniden
mevkii tatbik konan kanunun mahsusla da bir kat
daha kesbi ehemmiyet eden ticaret davalarının müte-
hassıs hâkimler tarafından tetkikindeki faide müstağ-
nii beyan olduğundan Temyiz Teşkilâtı hazırasının
tevsii zaruri görülerek lâyiha esas itibariyle şayanı
kabul görmüş ve lâyiha berveçhizir esbap ve mülaha-
zata müsteniden tadil ve tanzim edilmiştir.

Lâyihai kanuniyenin birinci maddesi on birinci
madde hükmüne göre zait addedilerek tayyedilmiştir.
Halihazırda üçer daireden ibaret olan hukuk ve ceza
dairelerine birer daire daha ilâve olunmakla beraber
ayrıca bir ticaret dairesi ihdas ve bu dairelerin vaza-
ifini tayin eden kanunlardan bahis olarak tertip edil-
miştir.

İkinci maddede temyiz dairelerinin sureti terki-
binden ve her dairede birer ihtiyat aza bulunacağı-
ndan bahisle biliktifa teklif lâyihasında azanın sureti
tefrikine mütedair bulunan fıkara maddeden çıkarıl-
mıştır.

Üçüncü madde Temyiz Dairelerinin vazifelerine
mütedairdir. Hukuk, ticaret ve ceza dairelerinin vazi-
feleri duavinin nevi ve şimdiye kadar Mahkemeyi
Temyize vurud eden işlerin kemiyeti hakkındaki ihσαι-
malûmat biltetik daireler arasında işlerin kemiyet ve
keyfiyetince mümkün mertbe muadelet temini müla-
haza edilerek her dairenin vazifesi ayrı ayrı gösteril-
miş ve şimdiye kadar muhakematı iptidaiyede kanu-
nu mahsusuna tevfiikan müddeiumumi hazır bulunma-
sından dolayı tetkikatı temyiziye ceza kısmına mev-
du olan tashihi sin ve kayıt ve isim ve damga cezai
nakdilerine müteallik duavinin temyizen tetkik ve rü-
yeti hukuk dairesine verilmesi münasip görülmüş ve
madde o suretle kaleme alınmıştır.

Dördüncü maddede ceza dairelerinin vazifesi tas-
rih edilmiş ve Memurini Muhakemat Kanununa tevfi-
kan muhakemesi Mahkemeyi Temyize mevdu olan
hükkâm ile vali ve elçi misillu memurların iptidaen
muhakemelerini rüyet eden temyiz dairesi heyetinin,
sadır olacak kararlar aleyhine temyizi dava vukuun-
da tetkikatı temyiziye icra edecek olan ceza heyeti
umumiyesinde hazır bulunmamaları hususu şimdiye
kadar nazariyatı cezaiyeye tevfiikan o heyeti teşkil
eden azanın bulndurulmadığı anlaşılmış ise de
ehemmiyeti müsellim olan bu cihetin kanunda tas-
rihi muvafık görülerek maddenin son fıkrası bu su-
retle tertip olunmuş ve bu suretle tetkikatı temyiziye
icra eden heyeti umumiye kararlarına karşı dairei
hususiyenin birinci defasında hakkı ısrarı maddede
tasrih ve nisabı içtima hasıl olmayan ahvalde hukuk
kısmına mensup azanın alınması salahiyeti maddeye
derc kılınmıştır.

Beşinci maddede temyiz birinci reisinin vazifesi
tasrih kılınmış ve temyiz hâkimlerinin intihabına ait
muamelatta Adliye Vekâleti ile muhaberatta buluna-
cağına dair olan fıkra esasen Hâkimler Kanunu ile bi-
rinci reisin vazaifi idareiyesi cümlesinden bulun-
makla bu kanunda zikri zait görülerek lâyihadaki
buna dair fıkra tayedilmiştir.

Lâyihanın beşinci maddesinde Temyiz dairele-
rinden verilecek kararlara ait nisabı ekseriyet keyfiyeti
müstakil bir madde halinde encümenin tanzim ettiği
lâyihada altıncı madde olarak gösterilmiştir.

Lâyihanın yedinci maddesi heyeti umumiyelerin
sureti teşekkülünden bahistir. Heyeti umumiyelerde
nisabı içtima için işbu lâyiha ile kabul edilen had, ha-
len mer'i ahkâmın aynı ise de karar için aranılan mev-
cudun üçte ikisinin ittifakı ârâsı temin olunamayan
ahvalde müzakereye iştirak etmeyen o kısma mensup
aza ile de ekseriyet hâsıl olmadığı takdirde Mahke-
mei Temyiz Heyeti Umumiyesine havalei keyfiyet
edilmekte ise de bu şeklin külfeti ve tevhür ve tavi-
ka sebep olduğu bittectrübe anlaşıldığından salifülbe-
yan ahvalde sülusanı ekseriyet hâsıl olmadığı takdir-
de adedi mürettebin ekseriyeti mutlakasiyle karar ve-
rilmesi muvafık görülerek madde olveçhile kaleme
alınmıştır.

Lâyihanın sekizinci maddesi ref'i tezat ve
tevhidi içtihada mütedairdir. Temyiz Mahkemesinin
muhtelif daireleri arasında aynı mesele hakkında yek-
diğerine mübayin kararlar suduru veya mukarrer bir
içtihadın tebdili halinde temyiz reisi evvelinin resen
ve Baş Müddeiumumi veyahut alâkadarların müraca-
atıyla muttali olacağı bu kabil ahvalde keyfiyete va-
ziyet ederek maddede münderiç eşkâl ve şerait daire-
sinde temyiz heyeti umumiyesinin içtimaa davetiyle
tetkiki keyfiyet edilmesi ve sülusanı ekseriyet hâsıl
olmadığı takdirde keyfiyeti tetkik ikinci bir içtimaa
talik kılınarak her iki kısım adedi mürettepleri yekû-
nunun ekseriyeti mutlakası ile ittihaz edilecek kararın
mesaili mumasilede vacibülimtisal olması kabul edil-
miş ve bu suretle muamelâtı nâsın selâmetle cereyanı
ve mahkemeler arasında ahenk ve insicam temin
kılınmıştır.

Bu madde ile temyiz dairelerinin imtisale mecbur
oldukları keyfiyet ancak şekli mahsusunda inikat
eden temyiz heyeti umumiyesinin berveçhi meşruh
ittihaz edeceği kararlara hasredilerek devairin karar
ve içtihatlarındaki hakkı takdirleri serbest bırakıl-
mıştır. Bu madde mucibince verilecek kararların mu-
kaddeme verilmiş olan ilâmat hükmüne müessir ola-
maması tabii görüldüğünden keyfiyet maddede ayrıca
tasrih olunmuştur. Dokuzuncu madde cezada temyiz
kararlarına karşı tashihi karar usulünden bahis olup
işbu madde hakkında birçok münakaşat cereyan ede-
rek sebebi tashihi lâyiha ve tebliğnamede dermeyan
olunan bir hususa hasr ve kasr edilmeyip zati hük-
me müessir her türlü hatiat ve mevaksın temyiz ilâ-
mında meskûtüan kalması ahvaline teşmil olunarak
madde olveçhile tespit olunmuştur.

Onuncu maddedeki ceza daireleri kararına karşı
baş müddeiumuminin itiraz edebilmesi için muayyen

ikinci hafta müddetin azlığı bittectrübe tahakkuk etmekle mezkur müddet otuz güne iblağ olunmuştur.

Mevaddı müteakıba bu kanun ile Hukuk ve Ceza Usulü Muhakemeleri ve Sulh Kanununun hâfen muhafazai meriyet eden mevaddıyla tearüz eden ahkâmının ilgasından ve kanunun tarihî meriyetiyle Adliye Vekilinin kanun hükmünü icraya memur olduğundan bâhis bulunmaktadır. Temyiz Mahkemesinin teşkilâtına dair Adliye Vekâletiyle encümenin tamamen mutabık kalarak icra ettiği tadilatla kaleme alınan lâyiha Heyeti Umumiyenin tasvibine arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi	Mazbata Muhardiri
Manisa	Kocaeli
Mustafa Fevzi	Selâhattin
Kâtip	Aza
	Antalya
Aza	Ahmet Sâki
Ankara	Aza
İhsan	Edirne
Aza	Hasan Hayri
Konya	Aza
Musa Kâzım	Balıkesir
Aza	Osman Niyazi
Balıkesir	Aza
Sâdık	Kocaeli
Aza	Ragıp
Mardin	Aza
Osman Ferit	Sinop
Aza	Refik
Muğla	Aza
Ali Nazmi	Zonguldak
Aza	Nazif
Kayseri	Aza
Hasan Ferit	Bursa
	Semih

Temyiz Mahkemesi Teşkilâtına Dair Kanun

Hükümetin Teklifi

Madde 1. — Mahkemei Temyiz teşkilâtının tevsiine dair 14 teşrinîsani 1339 tarihli kanunun ikinci ve üçüncü ve dördüncü ve mehakimin teşkilâtına ait ahkâmı muaddil 8 Nisan 1340 tarihli kanunun sekizinci maddeleriyle mahkemeyi Temyiz teşkilâtının tevsiine dair 10 Mayıs 1926 tarih ve 834 numaralı kanun makamına kaım olmak üzere işbu kanun tanzim kılınmıştır.

Madde 2. — Temyiz Mahkemesi üç hukuk, dört ceza ve bir ticaret dairesinden müteşekkil ve her birinin vazifesi bu kanun ve usulü Muhakemat ve Sulh Hâkimleri Kanunları ile mukayyettir.

Madde 3. — Temyiz dairelerinden her biri bir reis ve dört azadan terekküüp eder. İlâve olunan ticaret ve dördüncü ceza daireleri azası diğer devair azalarının dörde tenzîlinden dolayı her daireden alınacak ikişer aza ile mevcut üç ihtiyat aza arasından reisi evvel tarafından tefrik olunur. Diğer azalar dahî ihtiyat olarak lüzum ve ihtiyaca göre kezaîk reisi evvelin tensibiyle icap eden dairelerde ifayı vazife ederler ve daire reislerinin fevkinde bir, birinci reis ve baş müddeiumumilik refakatinde bir baş muavin ile lüzumu kadar muavin bulunur.

Madde 4. — Ceza kanununda idam ve müebbet ve muvakkat ağır hapis ve müebbet sürgün ve beş seneden fazla hapis ve hidematı âmmeden müebbeden memnuiyet cezalarını müstelzim cürümlere ait hüküm ve kararlar birinci ve birinci daire vazifî haricinde kalan cürümlere ait veya bu davalara müteferri bilcümle hüküm ve kararlar ikinci ve kabahat davalariyle bütün hususi kanunlarda cezayı mucip fiilere ve tashihi sinne ve kayıt ve isim ve damga cezayı nakdi davalarına mütedair kararlar üçüncü ve cezada nakli dava ve ceza tatbikatı kanununun 36 ncı maddesinde müsarrah ve temyize mevzu kısma müteallik tayini merci hususatiyle ikinci ve üçüncü ceza daireleri vazaifinden olup baş müddeiumumilikten tevdi olunacak kararlar dördüncü ceza dairelerinde temyizen tetkik olunur.

Muhakemeleri temyize mevdu hâkim ve valilerin mahkemesi fiilin mahiyetine göre mümasil fiillerin mercii temyizi olan daireye ait ve bu bapta şudur edecek kararların ahkâmı usuliye dairesinde temyiz sıfatıyla tetkiki ceza heyeti umumiyesine racidir.

Madde 5. — Hukuk dairelerinden birincisi, ikincisi ve üçüncüsü hukuk dairelerinin vazifeleri haricinde kalan hukuk davalarına ve ikincisi aynı haklar müstesna olmak üzere şahsa ve aileye ve nafakaya ve mirasa müteallik mahakimî asliye ve sulhiyede görülen bilcümle hukuk işleriyle, hukuk ve ticarete ailetlak nakli dava ve tayini merci hususatına ve üçüncüsü Sulh Kanunu ahkâmına tevfiikan sulh mahkemelerince görülen ve ikinci hukuk ve ticaret daireleri vazifesi haricinde bulunan hukuk işlerine müteallik hüküm ve kararları ve ticaret dairesi dahî mahakimî asliye ve sulhiyeden ticarete müteallik verilmiş olan hüküm ve kararlarla hukuk daireleri vazaifinden olup-

da birinci reis tarafından tevdi olunacak bilcümle hukuk işlerine müteallik hüküm ve kararları temyizen tetkik eder ve devairi hususiyeden verilecek kararlar ekseriyetle ittihaz olunur. Ve ahkâmı mahsusa dairesinde aleni mürafaa ve tashihî karar hususatı dahi kemakân caridir.

Madde 6. — Temyiz birinci reisi heyeti umumiyelere riyaset ve bu heyetlere mevdu vazifeleri tanzim ve idare ve azayı dairelere tevzi ve ledelhace işi nisbeten çok olan devaire ihtiyat azayı muvakkaten sevk ve Mahkemei Temyizin ittihabatına müteallik işleri hakkında vekâletle muhabere eder. Daire reisi ve azaları birinci reisin göstereceği lüzum üzerine heyeti umumiye vazifesinde birinci reise muavenet ve birinci reisin mazeretinde reislerden en kıdemlisi kendisine vekâlet eder.

Madde 7. — Mahkemei Temyiz heyeti umumiyesi ceza ve hukuk olmak üzere iki kısımdır. Ceza heyeti umumiyesi ceza ve hukuk heyeti umumiyesi hukuk ve ticaret dairelerinden teşekkül eder. Her iki kısım da kendi adedi müretteplerinin üçte ikisinin içtimaiyle nisabı müzakere ve mevcudun üçte ikisinin ittifakiyle nisabı ekseriyet hâsıl olur. Heyeti umumiyede ekseriyet temin olunamayan mesailde o kısma mensup olup müzakereye iştirak etmemiş olan aza celp olunur ve bu suretle sülûsanı ekseriyet temini kabil olamazsa her iki heyeti umumiye içtimaî davet ve ikinci fıkra mucibince teşkil olunarak ekseriyeti mutlaka ile karara raptolunur.

Madde 8. — Temyizin iki dairesi veya bir dairesinin iki kararı arasında birbirine aynı meselelerde tezat ve mübayenet gördüğü veya takarrür etmiş bir içtihadın tebdiline ihtiyaç hâsıl olduğu takdirde Temyiz birinci reisi alakadar dairelerden mütebain ilâmları veya içtihadın tebdiline salık olan sebepleri mütezammın evrakı celp ve telhis ve nushalarını taksir ile içtimadan en aşağı üç gün evvel heyeti umumiyeye tevzi ve içtima gününü de tayin eder. Bunun üzerine alakadar daireler dahi azasından birini o dairesinin noktai nazarını teşrih ve müdafaaya memur eyler. Her kısmın üçte ikisi ile teşekkül edecek heyeti umumiyede ve ceza işlerinde baş müddeiumuminin de huzuruyla keyfiyet tetkik olunduktan sonra neticede bu mevcudun üçte ikisinin ittifakiyle ittihaz olunacak karar mümasil işlerde malibülittisal olur. Bu meselelere temyiz birinci reisi baş müddeiumuminin veya alakadar dairelerin sevkıyla muttali olabileceği gibi resen dahi vaziyet eder.

Madde 9. — Mahkemei Temyiz kararına karşı cezada tashihî karar usulu ancak hüküm ve kararın zat

ve mahiyetine doğrudan doğruya müessir olmak üzere temyiz lâyihasında veya tebliğnamede dermeyan olunan bir hususun temyiz ilâmında meskûtuan kalması halinde caridir. Tashihî karar talebi baş müddeiumumiye aittir. Bu talep üzerine temyiz tatbikatı asıl ilâmı vermiş olan hususî dairece icra olunur.

Mahalli müddeiumumileri resen veya alakadar olanların müracaatı üzerine baş müddeiumuminin bu bapta nazarı dikkatini müdellel mütalaata müsteniden celp ve evrakını irsal edenler. Ancak müracaatı vakıyı, mucibi tashih görmezlerse mücerret bu yüzden dolayı ilâm hükmünü tehir edemezler. Baş müddeiumumi müracaatı vakıyı bittetik göreceği lüzum üzerine ilâmın icrasını veya tehirini derhal mahalline işar ve badehu muktazasına tevessül eyler.

Madde 10. — Ceza dairelerinden birinin kararına karşı baş müddeiumumi ilâmın kendisine tevdi tarihinden itibaren iki hafta zarfında ceza heyeti umumiyesine itiraz hakkını haizdir.

Madde 11. — Teşkilât ve Usulü Muhakemat kanunlarıyla sair kanunların işbu kanuna muhalif ahkâmı mülğadır.

Madde 12. — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 13. — İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

22 Mayıs 1927

Başvekil İsmet Müdafaai Millîye Vekili Recep	Adliye Vekili Mahmut Esat Bahriye Vekili İhsan Beyefendi İçtimada bulunmadı Hariciye Vekili Doktor Tevfik Rüştü Maarif Vekili Mustafa Necati Ziraat Vekili Mehmet Sabri
Dahiliye Vekili Mehmet Cemil Maliye Vekili Mustafa Abdülhalik Nafia Vekili Behiç Ticaret Vekili Mustafa Rahmi	Sihhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekili Doktor Refik

Adliye Encümeninin Tadili

Madde 1. — Bu madde tayılmıştır.

Madde 1. — Temyiz Mahkemesi dört hukuk, dört ceza ve bir ticaret dairesinden müteşekkül ve devairden her birinin vazifesi bu kanun ve hukuk ve ceza davaları usulü muhakemeleri ve sulh hâkimleri kanunlarıyla muayyendir.

Madde 2. — Temyiz dairelerinden herbiri bir reis ve dört azadan tereküp eder. Her dairede birer ihtiyat aza bulunur. Daire reislerinin fevkinde bir birinci reis vardır. Bunlardan bir baş müddeiumumi ile refakatinde bir baş muavin ve lüzumu kadar muavin bulunur..

Madde 3. — Hukuk dairelerinden birincisi tesise ve gayri menkule ait aynı haklara müteallik davaları;

İkincisi: Aynı haklar müstesna olmak üzere şahsa, aileye, nafakaya, mirasa ve vesayete müteallik mahakimî asliye ve sulhiyede görülen biçümle davaları;

Üçüncüsü: Sulh mahkemelerince görülüp ikinci hukuk ve ticaret dairelerinin vazifeleri haricinde bulunan hukuk davalarını;

Dördüncüsü; Menkule ait aynı haklara ve tashihsin ve kayıt ve isme ve damga cezayı nakdîsine müteallik davalar ile birinci, ikinci ve üçüncü hukuk dairelerinin vazifeleri haricinde kalan davaları tetkik rüyet eder.

Ticaret dairesi dahi mahakimî asliye ve sulhiyeden ticarete müteallik verilmiş olan hüküm ve kararlar ile hukuk ve ticaret davalarına ait nakli dava ve tayini mercî hususlarını rüyet eder.

Madde 4. — Ceza dairelerinden birincisi: Ceza kanununda idam ve müebbet ve muvakkat ağır hapis ve müebbet sürgün ve beş seneden fazla hapis ve hıdematı âmmeden müebbeden memnuîyet cezalarını müstelzîm örümlere ait hüküm ve kararları,

İkincisi: Sulh mahkemelerince ceza kanununa tevfikân görülen ceza davalarını, üçüncüsü hususî kanunlara tevfikân mahakimî asliye ve sulhiyede görülen ceza davalarıyla cezada nakli dava ve ceza tatbikatı kanununun 36 ncı maddesinde müsarrah ve temyize mevdu kısmen müteallik tayini mercî hususlarını,

Dördüncü: Birinci, ikinci ve üçüncü ceza daireleri vazaiî haricinde kalan ceza davalarını tetkik ve rüyet eder.

Muhakemeleri Temyize mevdu hâkim ve memurların muhakemeleri fiilin mahiyetine göre mümasil fiillerin mercîi temyizi olan daireye ait ve bu bapta sudur edecek kararların temyizen tetkiki ceza heyeti umumîyesine racidir. Şu kadar ki asıl davayı rüyet etmiş olan daire heyeti bu heyeti umumîyede bulunamazlar bu heyeti umumîyede nisabı içtima temini kabil olamazsa hukuk kısmından aza alınabilir. Bu suretle tetkikatı temyiziye icra eden heyeti umumîye kararlarına karşı hüküm veren dairenin hakkı

ısrarı vardır. İsrar üzerine heyeti umumîyede ikinci defa aynı surette verilen karara ittiba mecburîdir.

Madde 5. — Temyiz birinci reisi; heyeti umumîyelere riyaset ve bu heyetlere mevdu vazifeleri tanzim ve azayı dairelere tevzi ve ledelhace işi nisbeten çok olan devaire diğer dairelerden muvakkaten aza sevk eder.

Dairelerden birinin işi aza sevkî suretiyle tedvir edilemeyecek derecede çoğaldığı takdirde birinci reisin teklifiyle o daireye ait vazifelerden bir kısmı Adliye Vekâletince diğer bir daireye tevdi olunabilir.

Birinci reisin göstereceği lüzum üzerine reis ve azalardan biri veya birkaçı heyeti umumîye vazifesinde kendisine muavenet eder. Birinci reise, mazereti halinde reislerden en kıdemlisi vekâlet eyler.

Madde 6. — Temyiz dairelerinden verilecek kararlar ekseriyetle ittihaz olunur.

Madde 7. — Mahkemeyi Temyiz heyeti umumîyesi hukuk ve ceza olmak üzere iki kısımdır.

Hukuk heyeti umumîyesi: Hukuk ve ticaret ve ceza heyeti umumîyesi: Ceza dairelerinden teşekkül eder her iki kısım da adedi müretteplerinin üçte ikisinin içtimaiyle nisabı müzakere hasıl olur ve adedi müretteplerinin ekseriyeti mutlakasıyla karar verilir.

Her iki heyeti umumîyede ekseriyet temin olunamayan mesailde o kısma mensup olup müzakereye iştirak etmemiş olan aza celp ve keyfiyet tetkik olunarak ekseriyeti mutlaka ile karar verilir.

Âlenî mürâfaa cereyan eden davalarda ekseriyet hâsıl olamadığı takdirde o kısma mensup olup mürâfaaya iştirak etmeyen aza celp ve mürâfaa takrir edilmeyerek yalnız zaptın kıraatıyla birlikte tetkikat icra ve karar ittihaz olunur.

Madde 8. — Temyizin iki dairesi veya bir dairenin iki kararı arasında aynı meselede tezat ve mübânenet görüldüğü veya takarrur etmiş bir içtihadın tebdiline ihtiyaç hâsıl olduğu takdirde birinci reis tazada mübânenet şeklinde mütebayin ilâmları ve içtihadın tebdil ve lüzumu halinde içtihadın tebdiline saik olan sebepleri mütaazammın evrakı alakadar daire veya dairelerden celp ve tehlis ve nushalarını teksir ile içtimadan en aşağı üç gün evvel Mahkemeyi Temyiz heyeti umumîyesine tevzi ve içtima gününü tayin eder. Mütebayin ilâmları veren daireler ile içtihadın sahibi olan daire dahi azasından birini kendi nokta nazarını teşrih ve müdafaaya memur eyler. Bunun üzerine her iki kısmın en az üçte ikisi ile teşekkül edecek Mahkemei Temyiz heyeti umumîyesinde ve ceza işle-

rinde sahibi rey olarak baş müddeiumuminin veya vekilinin huzurunda keyfiyet tetkik ve mevcudun üçte ikisinin ittifakiyle karar verilir. Bu suretle nisabı ekseriyet hasıl olamadığı takdirde tetkikat başka güne talık edilir. Bazı günde tekrar keyfiyet müzakere edilir. Adedi mürettebinin ekseriyeti mutlakasiyle karar iktihaz olunur. Bu karar; temyiz dairelerince mümâsil işlerde mabehülîmtisaldir.

Tezat ve mübayenet hakkında mahkemeyi temyiz heyeti umumiyesince ittihaz olunacak kararlar tarafeyne tesir etmez. Bu meselelere temyiz birinci reisi baş müddeiumuminin veya alakadar dairelerin seviyle veyahut resen vaziyet eder.

Madde 9. — Temyiz kararlarına karşı cezada tashihi karar usulü ancak hüküm ve kararın zat ve mahiyetine doğrudan doğruya müesair olmak üzere temyiz lâyihasında veya tebdîlnamede dermeyan olunan bir hususun ve bunlar haricinde esas hükme müessir nevakıs ve hatayatin temyizen nazara alınmayarak meskûtunanı kalması halinde caridir.

Tashihi karar talebi baş müddeiumumiye aittir. Bu talep üzerine temyiz tetkikatı asıl ilâmı vermiş olan dairece icra olunur.

Mahallin müddeiumumileri resen veya alakadarların müracaatı üzerine baş müddeiumuminin nazarı dikkatini celp ve evrakını irsal ederler. Ancak müracaatı vaktayı mucibi tashih görmezlerse bu yüzden ilâm hükmünü tehir edemezler. Baş müddeiumumi keyfiyeti tetkik ile ilâmın icrasını veya tehirini derhal mahalline işar ve badehü muktezasına tevessül eyler.

Madde 10. — Ceza dairelerinden birinin kararına karşı baş müddeiumumi ilâmın kendisine tevdi tarihinden itibaren otuz gün zarfında ceza heyeti umumiyesine itarez edebilir.

Madde 11. — Teşkilî mehakim ve hukuk ve ceza davaları usulü muhakemeleri ile sair kanunların işbu kanuna muhalif ahkâmı mülğadır.

Madde 12. — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 13. — İşbu kanunun hükmünü icraya Adliye Vekili memurdur.

